

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а ПРЕМА ПОТРЕБИ и више пута НЕДЕЉНО. ПРЕПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, и ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, и ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, а ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи града Београда.

У „Српским Новинама“ од 21. фебруара ове година — број 41. — публикована је „уредба о саобраћају справама, које се крећу по ваздуху.“

Скрећем пажњу начелству на ову уредбу, која је ступила у важност једнако стога дана по публикацији у „Српским Новинама“, и препоручујем да настане, да се издаду Полицијске Наредбе, по којима ће бити кажњен по § 326. кривичног закона сваки онај, који поступи противно наређењима из ове уредбе у колико дело не сачињава кривицу теже природе.

О извршењу овога начелство ће поднети Министарству Унутрашњих Дела извештај.

ПМ 1775.

3. марта 1913. год.
Београд.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

за месец јануар 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца јануара 1913. год. извршено је у Србији :

1. Убивања	16
2. Детоубиства	7
3. Нехотичних убистава	5
4. Покушаја убистава	9
5. Разбојништва	12
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	2
8. Паљевина	46

9. Опасних крађа	164
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	8 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убивања	15	или	93.7%
Детоубиства	5	»	71.4%
Нехотичних убистава	5	»	100.0%
Покушаја убистава	9	»	100.0%
Разбојништва	10	»	83.3%
Силовања	2	»	100.0%
Тешких тел. повреда	2	»	100.0%
Паљевина	6	»	13.4%
Опасних крађа	60	»	36.5%
Злонамер. поништаја туђих ствари	2	»	25.0%

Највећи број убистава извршен је вагреним оружјем (14), затим оштрим оружјем (1), и даљењем у води (1).

Узроци њиховом извршењу леже: у међусобној свађи за 6 случајева, у користољубљу за 5, у вршењу званичне дужности за 2, у освети за 1; и за 2 случаја узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства, јављају се: у срезу драгачевском 3 (1 пронађено) у срезу посавском округа ваљевског 2 и по 1 у срезовима: грочанском, јабланичком, трстеничком, ресавском, мачванском, пожаревачком, подунавском, орашском, јасеничком округа смедеревског, бољевачком и косаничком.

Детоубиства су извршена: у вароши Београду 2 (оба пронађена) и по 1 у срезовима: азбуковачком, поцерском, јадранском, моравском округа пожаревачког и зајечарском.

¹⁾ У месецу јануару 1912. године дела је ових било:

1. Убивања	29
2. Детоубиства	3
3. Нехотич. убистава	2
4. Покушаја убистава	30
5. Разбојништва	8
6. Силовања	—
7. Тешких телесн. повреда	12
8. Паљевина	39
9. Опасних крађа	99
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	6

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: гужанском, трстеничком, расинском, добричком и пожешком.

Покушаји убистава извршени су: по 1 у срезовима: посавском округа београдског, јабланичком, параћинском, пожаревачком, моравском округа пожаревачког, бољевачком, добричком, драгачевском и у вароши Београду.

Разбојништва су извршена: у срезу драгачевском 6, у срезу тамнавском 2 (оба пронађена), у срезу љубићском 2 (1 пронађено), и по 1 у срезовима: млавском и подунавском.

Силовања су извршена по 1 у срезу ресавском и вароши Београду.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезу орашском и вароши Смедереву.

Паљевине су извршене: у срезу ресавском 5 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 3, у срезу параћинском 3, у срезу хомољском 3 (1 пронађена), у срезу тамнавском 2, у срезу брзопаланачком 2, у срезу алексиначком 2, у срезу бањском 2, у срезу млавском 2, у срезу зајечарском 2, у срезу трнавском 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског (пронађена), ваљевском (пронађена), масуричком, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, крајинском, ражањском, жупском, левачком, беличком, нишком, љубићском, бољевачком, златиборском, пожешком (пронађена), студеничком, и у варошима: Крагујевцу, (пронађена) и Нишу.

Вредност свих ових паљевина износи око 10.900 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 20 (6 пронађених), у срезу тамнавском 9 (4 пронађене), у срезу јабланичком 8 (1 пронађена), у срезу расинском 8 (1 пронађена), у срезу љубићском 8 (све пронађене), у срезу мачванском 7 (све пронађене), у вароши Нишу 6, у срезу зајечарском 6, у срезу посавском округа београдског 4 (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског 4 (1 пронађена), у срезу азбуковачком 4, у срезу

јасеничком округа смедеревског 4 (3 пронађене), у срезу рачанском 4, у срезу грочанском 3 (1 пронађена), у срезу лековачком 3 (све пронађене), у срезу трстеничком 3 (2 пронађене), у срезу беличком 3 (1 пронађена), у срезу паравинском 3 (2 пронађене), у срезу ресавском 3, у срезу рамском 3, у срезу орашком 3 (све пронађене), у срезу крагујевачком 2 (обе пронађене) у срезу лепеничком 2, у вароши Ђудрији 2, у срезу левачком 2 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 2, у срезу бањском 2 (1 пронађена), у срезу нишком 2 (1 пронађена), у вароши Шапцу 2, у срезу јадранском 2, у срезу посавотамнавском 2 (обе пронађене), у срезу поцерском 2, у срезу тимочком 2, у срезу црногорском 2, у срезу трнавском 2 и по 1 у срезовима: космајском (пронађена), колубарском округа ваљевског, пољаничком, масуричком, жупском, алексиначком (пронађена), белопаланачком, млавском, пожаревачком, качерском (пронађена), бољевачком (пронађена), добричком (пронађена), косаничком, ужичком (пронађена), ариљском, драгачевском и у варошима: Крагујевцу, Крушевцу (пронађена), Смедереву (пронађена) и Врањи (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 17.500 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском 2 (1 пронађен), у срезу лепеничком 2 и по 1 у

срезовима: грочанском, пчињском, нишком и жичком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око 800 динара.

Поред изложених дела у току месеца јануара 1913., извршено је у Србији 17 **самоубистава** и то: у вароши Београду 2, у срезу драгачевском 2 и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, пчињском, трстеничком, сврљишском, моравском округа нишког, нишком, нишавском, лужничком, таковском, добричком, прокупачком и у варошима Неготину и Шапцу.

Највећи број самоубистава извршен је *вешањем* 9, *ватреним оружјем* 4, *дављењем у води* 2 и *оштрим оруђем* 2.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за 11 случајева, у *страху од казне* за 1, у *душевном растројству* за 1 и и за 4 случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су у вароки Београду 4 (3 ватреним оружјем а 1 дављењем у води; 2 љубав и 2 душевно растројство).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	УБИСТВА											
		Убиства	Детубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Сматовања	Тешке телесне повреде	Паљењиве	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	1	—	—	—	1	12	1	1	—
2	« ваљевски	2	—	—	—	—	—	—	3	10	2	—	—
3	« врањски	1	—	—	1	—	—	—	1	14	1	1	—
4	« крагујевачки	—	—	1	—	—	—	—	3	5	2	1	—
5	« крајински	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
6	« крушевачки	1	—	2	—	—	—	—	2	13	—	1	—
7	« моравски	1	—	—	1	—	1	—	13	15	—	—	—
8	« нишки	—	—	—	—	—	—	—	6	11	1	3	—
9	« пиротски	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
10	« подрински	1	3	—	—	—	—	—	—	19	—	1	—
11	« пожаревачки	1	1	—	2	1	—	—	5	5	—	—	—
12	« руднички	—	—	—	—	2	—	—	1	9	—	1	—
13	« смедеревски	3	—	—	—	1	—	2	—	8	—	—	—
14	« тимочки	1	1	—	1	—	—	—	3	9	—	—	—
15	« топлички	1	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—
16	« ужички	—	—	1	—	—	—	—	2	8	—	—	—
17	« чачански	3	—	—	1	6	—	—	3	3	1	2	—
18	Управа града Београда	—	2	—	1	—	1	—	—	20	—	2	4
	Свега:	16	7	5	9	12	2	2	46	164	8	17	4

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 5. марта 1913. године АБр. 298, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Није тешка ствар, када је удовици у задружној кући остало од мужа имања: она ће, по §-у 523. Грађ. Зак., имати на том имању право ужитка. Али се може десити да њен муж није оставио никаквог имања. Да приметимо да овакав случај не може наступити услед тога што би муж о своме имању начинио тестамент, јер се, по Рошењу од 2. Марта 1855. год. (36. VII., стр. 57.), код §-а 412. Грађ. Зак., жена, у погледу свога права удовичкога ужитка, изравњава са наследницима из §. 477. истога Законика, што значи да муж, својим тестаментом, не може своју супругу лишити сасвим њенога права на удовички ужитак: има извршен законски део који је, и у том случају, удовици обезбеђен. Али, може бити н. пр. то да је муж умро без имања зато што је, за живота, ово отуђио било у корист задруге било у корист неког лица изван ове. У оваквом случају: да муж удовички није оставио, после себо, никакво наслеђе, удовица најчешће може бити зато што је њен муж имао, у тренутку смрти, свог оца, због чега он није имао никаквог имања у задружној старини, а претпостављамо да није имао никаквог удола ни у приповку (ови су, узмимо, придошли пре његове двадесет прве године). Шта ће бити са оваквом удовицом? Да ли је задруга дужна њу издржавати? Питање је за њу од животне важности, пошто њен супруг није оставио никаквих добара на којима би она, по §-у 523. у вези са §§-има 412. а 415. Грађ. Зак., имала право удовичкога ужитка. Јер, од две ствари једна, или је отац њенога умрлога мужа још жив, њен свекар, и тада је он господар онога што му припада у задружној имаовини, или је и њен свекар, после мужа јој умро, и тада су његов део наследиди његови најближи сродници у задрузи — ми узимамо да удовица није имала деце са својим мужем, сином њенога свекара,¹⁾ а ти задругари добијају наслеђени

¹⁾ *Quid* у случају да је *de cuius* оставио после себе 1) сина или синове и 2) унука од раније умрлога сина и 3) удову од овога последњег сина? Да ли ће удова имати какво право на оном делу *de cuius*-ове заоставштине која, по § 399. Грађ. Зак., припадне унуку? Треба одговорити негативно, ако се узме да је репрезентанат директан наследник *de cuius*-ов, и да он позајмаје само степен од репрезентаного, да не би био искључен из наслеђа оних наследницима који наслеђују *potius proprio*: пошто, овде, оно што би унук наследио њему долази од деда а не од оца, то његова мати не би имала, односно тога, право ужитка. Она би могла једино тражити од сина издржање (алиментацију), ако би био испуњен услов који, за то, поставља § 127. Грађ. Зак. Али, како ће бити, ако се узме да репрезентанат долази на наслеђе *de cuius*-ово као наследник репрезентаног: овде репрезентанат прима, у заоставштини *de cuius*-овој, наслеђе репрезентаного? Да ли тада удова може тражити, на оном што је њен син у деловој заоставштини добио, право ужитка? А пре свега, на које је од ова два

www. без икаквог ужитка де сциус-ове снахе.¹⁾ Решење од 28. Јуна 1849. године, код §-а 523. Грађ. Зак., које вели да удови - матери „остаје само право уживања до смрти или преудаје“, не тиче се нашега случаја, пошто овде мати - удова има ужитак на ономе што је њено мушко дете наследило од њенога мужа, а на томе постоји њен, удовичин (материн), ужитак све до њене смрти или преудаје без обзира на личност наследника на које имање њеног мужа може сукцесивно прелазити: удовичин ужитак, као стварно право, које, код непокретних добара, постоји и без уписа (Решење од 17. Априла 1858. год., 36. XI, стр. 65., код §-а 414. Грађ. Зак.), прати добра њиме оптерећена ма у чијим се она рукама налазила. Бар овако је, ако је реч о непокретним добрима. Да ли нам овде може помоћи §. 524. Грађ. Зак. који вели: „Осим тога што је задруга дужна жену удовицу садржавати, и њој уживање пристојно давати, она и т. д.“? Питање које се, поводом овога параграфа поставља, ово је: дали је законодавац свакој удовици, која се у тренутку смрти свога мужа налазила у задружној кући, дао право на издржавање без обзира на то што, можда, муж њен није ништа од имања у задрузи оставио? Ми мислимо да треба одговорити негативно. Задруга може имати обавеза само према задругарима и женама односно удовама и деци задругара; према незадругарима и њиховим женама односно удовама и деци њиховој задруга не може имати никаквих обавеза, на основу прописа о задрузи, па ма се та лица и налазила фактички у задружној кући. То је почетна тачка од које се

гледшта стао наш законодавац? Ми ова питања само нотирамо, јер у расправу њихову овде улазити не можемо. Разуме се да се слична тешкоћа појављује и онда када, место мушких лица, представљањем наслеђују женска лица.

1) „Пошто између оца и сина нема задруге, то свекр није дужан издржавати своју снаху од покојног сина. — О. о. с. 28. Новембра, 1890. год., Бр. 4659.“ Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 328. Међутим, по одлуци одељења од 30. Марта 1884. год., Бр. 1195.: „Снаха има право уживања из свекровог имања као жена његовог неодељеног сина“: Ст. Максимовић, *Нова Збирка*, књ. III, стр. 102. У овом смислу је и одлука одељења од 17. Јануара 1877. год., Бр. 103.: „Снаха има право на издржање и удомљење из свекровог имања, као жена његовог пунолетног сина, чија је привреда остала код туженог свекра као наслеђе по §-у 401. које иде са бременом“: Ст. Максимовић, *op. cit.*, књ. IV., стр. 15. Она прва одлука је тачнија. Законске обавезе постоје тамо где је то нарочито казано, па тако је и са законском обавезом издржања: за ову последњу обавезу имамо одредбе §§-а 109. (о издржању удате жене), 115. и 117., 119. (о издржању деце), 127. (о издржању родитеља), 129. и 131. (о издржању ванбрачне деце), 397. (о издржању сестара), али нигде немамо одредбе да на оцу мужевљевом, свекру, лежи обавеза издржања или удомљења снахе: ако њен муж није оставио икаквог имања односно кога би она имала право ужитка, она нема шта да, на основу издржања или удомљења, од свог свекра потражује. Последња одлука је још и у томе нетачна што она, како је ми схватамо, претпоставља да је пунолетни син имао удео у приповку и стога ставља свекру у дужност да снаху издржава и удоми: међутим, то је извођење погрешно, јер ако је син оставио оцу какво наслеђе, по §-у 401. Грађ. Зак., његова жена има на томе свој удовички ужитак, а никако свекр нема, услед тога, обавезу да снаху издржава и удоми. Шта више, по §-у 414. Грађ. Зак., удова нема ни ужитак на свем оном што је њен муж оставио и што је отац наследно: она има ужитак само на половина тога.

овде мора поћи и која нам даје сигурности да ћемо доћи, у појединим конкретним случајима, до солуција закону саобразних. Ако бисмо, пак, тумачећи буквално §. 524. Грађ. Зак., дали право на издржање свакој удовици чији је муж умро у задружној кући, без обзира на то што он није имао карактер задругара када је умро, ми бисмо на тај начин створили једно право за које не знају ни општи прописи породичнога права ни специјални прописи о задрузи. Узмимо, да бисмо боље истакли неоснованост такве интерпретације §-а 524. Грађ. Зак., овај пример: у једну задругу склонили се, са својом женом, један од сродника те задруге који је осиромашио и кога је задруга, из хуманих и сродничких осећања, примила са његовом супругом. Ако сада тај сродник умре, да ли ће његова жена имати право на издржање из задружне куће? Разуме се да не: на сваки начин задруга њу може у својој средини и даље задржати, из истих побуда из којих ју је са мужем била примила, али то би била само добра воља задруге, никако, пак, некакво право те удове. Па када је овако у том случају, онда зашто би било друкчије у оном када је у питању удова једног бившег члана задруге који је, и пошто је престао бити задругар, остао, ма из каквих разлога, у задружној кући и ту умро, као што би био случај, горе наведени, када би један задругар отуђио, било у корист задруге било у корист неког другог, свој део у задружној имаовини или би му то повериоци његови пописали и продали (§. 515. Грађ. Зак.)? Да је тај бивши задругар, после тога, отишао из задружне куће, или да га је задруга из ове кренула, пошто је престао бити члан задруге — јер се, као што знамо, за својство задругара тражи и заједница у имању, — несумњиво је да удова тога лица не би могла, по његовој смрти, тражити од задруге икакво издржање. Зашто би она имала право на ово само зато што је њен муж, и пошто је изгубио својство задругара, остао, благодарем једино добром расположењу задруге, у задружној кући? Тај факат није њему могао повратити карактер задругара нити спречити однос инокоштине у који је он, отуђивши свој део у задружним добрима, дошао. И будући је он, тако, умро у инкосном стању, његова удова не може се позивати на прописе о задрузи да би себи обезбедила издржање.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

§ 6. О иступима у погледу кућних старешина и њихове чељади, газди и слугу.

Иступу у погледу кућних старешина и њихове чељади, газди и слугу предви-

ђени су у глави XXXVII к. з., чији је наслов: „О кућним старешинама и њиховој чељади, о газдама и слугама“. Они су:

1. *Иступ из § 349 к. з.* — „Старешина, о коме би се доказало, да је сипрам своје жене и других домаћих крајње нечовечан био, ове немилосрдно тукао и злостављао, вели се у овом §, казниће се на тужбу повређеног до тридесет дана затвора“.

1. Радња се састоји дакле у немилосрдном злостављању своје жене и других домаћих од стране старешине кућнег и у опште у немилосрдном поступању с њима“.

а) Злостављање треба према томе да је немилосрдно, да би постојао овај иступ, што је једно фактичко питање. Старешина кућни не би на тај начин био кривично одговоран, кад би због какве грешке тукао своју жену, али не немилосрдно. Законодавац му дакле даје право на то.

б) Без значаја је дакле, у чему се састоји немилосрдно поступање, јер се у § 349 вели „крајње нечовечан био, ове немилосрдно тукао и злостављао“, из чега се види, да је немилосрдно тучење и у опште злостављање наведено само као пример нечовечности, т. ј. нечовечног поступања. Тако не би се казнио кућни старешина, који би нанео лаку повреду својој жени, ако се овакав поступак с обзиром на величину нанете повреде не појављује као немилосрдан. Но из овога излази као закључак и то, да би се кућни старешина казнио по § 349, а не по § 173 за лаку повреду, ако би се лака повреда, коју је нанео жени, појављивала као немилосрдно поступање, јер кад за лаку повреду нанету од кућнег старешине важи § 349 к. з., ако није немилосрдна, онда мора за њу важити овај § и онда, кад је немилосрдна.¹⁾

в) Под „другим домаћим“ имају се разумети чланови породице кућнег старешине. За слуге и служавке важи § 351 к. з.

2. *Кривац.* — Из саме природе овог иступа истрече, да извршилац мора делати вио и то умишљајно.

3. Вели се изрично, да се истрага може повести само на тужбу повређеног.

II. *Иступ из § 350 к. з.* — „Но и због крајње непослушности задругара или ког од кућне чељади, на тужбу старешине задруге или куће, кад овога исправителне домаће мере према упорнику употребљаване без успеха остају, упорник ће се, вели се у овом §, казнити затвором до десет дана, о храни куће задружне или старешине кућнег“.

1. а) Радња се састоји дакле у непослушности задругара и ког од кућне чељади према старешини задруге или куће.

б) За појам овог иступа потребан је један специјалан услов инкриминације: да је непослушник остао такав и поред „исправителних домаћих мера“, које је старешина против њега употребио. „Ис-

¹⁾ Тако и К. С. 1909, Бр. 11459. В. Урошевски 199.

правителна¹ домаћа мера је н. пр. тучење и у опште зловостављање. Законодавац даје дакле право старешина, да употребљава ове мере против задругара и кућне чељади, но под условом, као што се је видело из претходног §-а, да нису „немилосрдне“.

2. *Кривац.* — В. I 2.

III. *Истуги из § 351 к. з.* — У овом §-у предвиђена су два истуга:

1. *Истуга из ст. 1:* „*Ко би, вели се овде, свог слугу или слушкињу тукао, да се казни у новцу од једног до десет талира, у колико не би дело у друго већма казнимо дело прелазило*“.

а) *Радња се састоји дакле у тучењу слуге или служавке од стране њиховог господара.* Није на тај начин довољно, да га је ошамарио или ударио који пут, већ треба да је то толико пута и тако чинио, да се овај његов поступак појављује као тучење, што је једно фактичко питање.¹⁾

б) Но ако би тучењем била проузрокована каква телесна повреда, онда би се имало применити законске одредбе о повреди телесној, као строжије. Тако исто ако би га тукао на јавном месту тако, да се овај поступак појављује као јавна, дакле преступна увреда, имао би се применити § 213 к. з. *Истуга из § 351 ал. 1 је дакле у односу супсидиаритета према овим кривичним делима (§ 351 ст. 1: „у колико не би дело у друго већма казнимо дело прелазило“).*

в) *Кривац.* — В. I 2.

2. *Истуга из ал. 2.* — „*Но и слуга и слушкиња, вели се овде, ако би, кад их газда накара или иначе, овоме очевидним упорством пркосили, да се на тужбу газде, коју он и писмено поднети може, казне затвором до три дана о храни, коју ће им газда на рачун њихове плате давати*“.

а) *Радња се састоји дакле у пркосењу газди очевидним упорством од стране слуге или слушкиње, кад их покара „или иначе“.*

„Или иначе“ се односи на случајеве, кад газда слугу ошамарио или ударио, јер, као што се видело из ал. 1, ударање и шамарање слугу и служавки је према нашем законодавцу недопуштено само онда, кад се то чини тако и толико, да се појављује као тучење.²⁾ Сем тога, као што умесно приморајује *Ценић*, „кад би се хтело тако објаснити, као да то „иначе“ означава неко мирно поступање газде, онда не би му следовало оно „очевидним упорством пркосили“, почем благом поступању нема места пркосу, већ строжијем“.³⁾

б) *Кривац.* — В. I 2.

в) Овај се истуга ислеђује само по тужби господаревој.

IV. *Истуга из § 352 к. з.* — „*Ко туђе слугу или слушкињу, вели се у овом §, себи примамљује или наговара, да од свог газде изађе, да се казни у новцу од једног до десет талира*“.

1. *Радња се састоји дакле у примамљивању себи туђе слуге или служавке или у наговарању истих да од свог газде изађу, другим речима у подстрекавању истих од стране некога, да к њему у службу пређу или да напусте свог господара.*

а) Без значаја је, којим се средствима врши подстрекавање.

б) Није потребно, да је подстрекач успео.

2. *Кривац.* — Виност није потребна.

3. *Казна.* — Према правилима о односима слугу и њихових газда чл. 18: „ако ову кривицу (т. ј. из § 352 к. з.) учини посредник за набављање слуге и службе, поред казне осудиће се на губитак кауције у корист санитетског фонда и забраниће му се радња посредничка“.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗАР МОРА И У ЗЛОЧИН?

(СВРШЕТАК)

* * *

На девет месеци после пада Марушиног, једне хладне јесенске ноћи, кад је мрак био густ као тесто, а киша ромњала дуго, тужно и једнолико, на оближњем варошком месту који води преко Мораве, могла се видети једна тајанствена женска прилика. Она је била у црном оделу и сва забрањена црним шалом. Била је сва црна, као и та ноћ. У наручју је носила некакав предмет, такође увијен у црн омотач. Ишла је брзо и обзирала се око себе. У мраку су се лепо чули њени брзи, ситни, норвонски кораца по дрвеном мосту. Заустави се на средини моста, и опет паживо погледа и на једну и на другу страну, ослушкивајући. Нигде никога!

Доле је, у влажној ноћи, тужно хујала Морава. Бујица мутне, прљаве воде, нашла од јесенских киша, ломила се о огромне дрвене стубове моста и, брекћући, отварала бресту кроз нанесена дебла и грање под сводовима моста. Под ударцима водене масе, стари дрвени мост сав се тресао тако да се чинило, да ће се сваки час срушити.

Тајанствена женска особа наслони се над дрвену ограду и погледа у мутну бујицу, која је бесмучно јурила, брзо скиде црни огртач са предмета који је носила, и у њеном наручју указа се дивно дете, рођено тек пре 3—4 дана, лепо повијено у белу порхетску пеленицу, чија је белина јасно одударала од ноћне помрчине.

Малиша је још спавао. Малена усташца била су полу-отворена. и из њих је излазио топли, детињски дах. Од кише ветра и студени, мали се одмах пробуди и поче грчити лице и купити уснице, спремајући се, да удари у плач. Али пре него што је могао и гласка пусти од себе,

женска прилика га снажно издиже обема рукама и преко оградџе баца у речну бујицу. За тим се наслони на ограду, и наднесе над реку, да види шта је било. Оно што је видела, било је тако ужасно, да се једва одржала на ногама, а да не падне од узбуђења.

За нанос од грања, који се био заплео и застао испред дрвених стубова моста, мали се, у наду био закачио својим повојима, тако, да му је глава с раменима стојала у ваздуху, док му је труп био сав у води. Из воде се, наједанпут, зачу жалосан плач малога.

Прилика с моста, изbezумљена од страха, издиже се на прстима, дохвати се за ограду, и таман хтеде да скочи и сама у вртлог, кад се, наједанпут, деси оно што је пре тога жељно очекивала: нов прилив водене масе снажно дохвати грање, истрже га, понесе, и отисну у речну дубину. У исто време, и плач малога изгуби се, дубоко у воденој маси.

Прилика с места наглим корацима пође у варош, и наскоро ишчезну.

У помрчини је још тужно хучала река, и та хука час је долазила као вапај невино-одбаченог детенцета за мајчиним недрима, а час као срдит глас Правде и Закона који се буне против злочина...

* * *

Једног дана случајно сам се десио у згради првостепеног суда наше вароши. Са мном су били један професор и један адвокат. Седели смо с млађим судским чиновницима, у пријатељском разговору. Прозори од собе у којој смо били гледали су у судско дворниште.

— „Унутра!“ — зачу се из дворништа глас судског апсанције, једног джмекастог и намрштеног бркајлије, с повећом жилом у руци.

Погледасмо напоље. Гомила судских притвореника, пошто је провела одређено време одмора на ваздуху, у дворништу, поче се опет увлачити у оне подземне мемљиве јазбине, што се зову и „судске апсане“. Сваки би најпре покупио с плота покривач и рубље, које је био изнео на ваздух да се провенту, на би, оборене главе, улазио апатично унутра. Кад и последњи притвореник с пребаченом дрвеном чергом преко рамена, уђе у подрум, апсанција затвори и закључа тешка гвоздена врата, па онда, брзим корацима, приђе другом удобнијем апсанском одељењу, које није било у земљи, већ на истом нивоу на коме и саме судске канцеларије.

— „Хајд напоље!“ — зачу се опет апсанција, пошто је отворио неколико соба.

Три жене и једна баба, све сељанке, у овешталим изгужваним сољачким сукама, извукоше се полако напоље, носећи у једној руци покриваче, да их нису на сунце, а у другој плетиво.

Једна је представљала: злонамерну паљевину, друга „детоубиство“, а остале две: „опасну крађу“.

Одмах за њима, из једне засебне, и најбоље собе изађе једна лепо обучена девојка.

¹⁾ Тако *Ценић* 850.

²⁾ Уп. *Ценић* 850, *Урошевић* 361.

³⁾ Стр. 850.

Погледах боље...

— „Маруша!“ — узвикнух, и погледах упитно у судске чиновнике. „Зар њена ствар још није окончана?“

— „Јесте. Ваш је јутрос стигло решење Касац. Суда којим се одобрава апелациона пресуда. Осуђена је“ — објашњаваше судски чиновник.

— „А, шта је урадила та девојка? утаче се љубопитљиво мој пријатељ, професор, који је тек пре недељу дана премештен у нашу варош.“

— „Стара историја, господине!“ — окрете му се судски чиновник. „Леп младић станује у кући где има лепа девојка. Најпре погледа, за тим пољупци, после загрљаји, и онда поклизнуће — пад. Младић је оставља на цедилу, склонивши се благовремено, из вароши. Девојка, у потаји закључана у својој соби, постаје мати. Чим се, после три дана, опоравила од порођаја, излази из свог својеволног домаћег затвора, и, ноћу, с моста, баца у реку плод своје рођене утробе. Стара заблуда свију преварених девојака! Оне, јаднице, мисле да ће уништењем плода своје грешке љубави, отклонити од себе љагу неморала, а не увиђају, да баш тиме навлаче на себе другу једну много тежу и црњу љагу: љагу злочина. Оне не увиђају, да се грех не искуњује тиме, што ће се уништити његова последица, већ да треба отклонити његов узрок: треба очистити, и излечити своју душу. А душа се прочишћава само истинским кајањем, а не злочиним.“

— „Ипак, ја је жалим, лепу и младу девојку преварену на остављену“ — упаде у реч мој пријатељ, професор. „Она је најпре била жртва рђавог васпитања данашњих младих људи: зато је поклизнула. Затим је била жртва оне женске предрасуде да доте то невино и као аићео чисто створење, представља живо оличење греха и срамоте: зато је улазила у злочин. Она је више за жаљење но за осуду.“

— Напротив! Ја држим“ — умеша се у разговор адвокат — „да су овакве женске у равној мери и за осуду и за жаљење. Ако су за осуду мушкарци, који ради задовољења најнижих страсти, међу под ноге и образ и поштење, и своје и туђе, онда су, у том погледу, још за већу осуду женске, јер да је онај њихов природни оклоп, оличен у женској стидљивости и чистосердачности, био довољно чврст, не би ни дошло до срамоте. После тога, господо, по моме мишљењу, много је већи злочин убити једно мало, невино створење, него ли одраслог човека. Вама то, може бити, изгледа парадоксално. Али размислимо дубље. Одрасли човек већ је, у главном, дао друштву што је могао дати: и пород и економски рад и капитал. Његова смрт значи губитак само једне људске индивидуе. Једно невинашце, пак, умре и не познавши свет, и не оставив после себе никаквог порода, те, у ствари, његова прерана смрт значи за друштво губитак, неколиких људских живота. Разумем, да мајке могу не бити свесне, да на тај начин, убијају људска бића која имају право на живот, и да убијају будуће грађане ове земље, али не могу никад допустити тврђење да је-

дна женска нема ни онолико материнског осећања, колико га имају чак и неке животиње, и да могу убијати своју рођену децу, па да такве злочине побуђују само жаљење. Не, господо, овде могу бити само две претпоставке: Или оне то чине из глупости, — онда с њима у болницу! или, свесно, из саможивости, да би само свој углед очувале, врше злочин, и онда су то блудне хијене којима нису довољна једна вешала.“

Ту ућута.

Под утиском његових речи, ћутали смо и ми сви.

Тако је говорио и размишљао на свој начин адвокат.

— „Можда и има право!“ — помислих у себи, — кад тек с поља одјекну глас апсанције:

— „Улазите! Време је!“

Четири сељанке дохватише своје рубље и покриваче, и, полако, тремо, вукући се, ућоше у апсану.

Уста и Маруша још гипка, достојанствена, а лепша но што је икад била; она најпре баци један поглед на прозоре наше собе, осмехну се, па хитро скакутајући уђе унутра.

Кад апсанција по том залуци и забрави за њом железна тамничка врата, ја осетих у том тренутку, да у срцу немам ни трунке жаљења за судбину лепе и сурове грешнице....

В.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

— Добру су ми попару сквували.. оставиће ме да преноћим овде.. али не, они ће доћи... Нема инспектора а нема ни онога затворенога... Да се нису задоцнили?... Ах, да су они под мојом командом како би их провреднио!.. Да нису они погрешили не би се имало шта рећи....

Као да су ме овде посадили да се подмладим... али док не доведу то ново познанство... Ако га нису ухватили не могу ни... нома смисла... ја, који нисам ништа окусио откако сам устао... Дакле, господо, кад вам се буде свидело, ја сам ту... Јесу ли они луди?.. Не може се увек радити шта се хоће; судба је променљива!.. Зар није моја строга?.. строга или не, ја сам ухапшен; кад ли ћу јести?.. Не говоримо више о томе... како ми крче црева!.. Она би крчела и због нечега мањег; на послетку она позивају на освету... Уосталом, то је последица заната; мени је то сад први пут.. јест, лепо сам севтеисао, то треба признати... Ама да се црева не туку?... е ово је дивно!.. Трпи, младићу, трпи; то је забавно! не умире се од тога... Сутра ћу ноће ручати... Опклadio бих се да се они сад смеју. Лопови! Да су ми сад овде... аја, ово није пометња... ово је нека подвала... Сто му... Де, дечко, де... ти се срдеш?... Глад истерује и курјака из шуме; изиђи, дакле, изиђи... Како је то лако рећи?... Да ми је бар онај јутрошњи ћуран; да

ми је пријатељ Жил овде... али он не зна, јер кад би знао...

Хото говораше као прост народ: кад би краљ знао; али док је он оплакивао моје незнање и док још није могао предвидети последице хапшења, које је изгледало као извештачено, ја сам претресајући мале улице у околини пијаце Шатле нашао Емилију Симоне, у једном од оних јадних кућерака где за уживање оних којима су кесе тање, једна жена држи пиће и девојке, који се у потрошњи узајамно помажу, и ако и једно и друго не ваља. Овде су ликери исто што и на каквој коцкарници тајни улази којима се варају шпијуни. Какав срамежљив новајлија уђе да попије само једну малу чашу, па се и по два пут опије. То су оне мрачне кафанице где се скупља измет проституције и где он пролази благодарно пијанству или сиромаштини купаца. Многе од ових лепота, данас спале на просто одело: кратке сукње и црвене ципеле или ципеле од 15—25 марјаша, живе ту од своје доскорашње мрачне прошлости, од дражи које су им некад доносиле богато одело, кад су се шетале по Монморансију, или кад су се возиле у дивним колима по Багатели. Видео сам хиљаде ових овако проиграних, али навешћу само један пример. Једна од другарица Емилијиних, Каролина, била је метреса некога руског кнеза; у данима њене славе сто хиљада талира на годину није било довољно за трошак у њеној кући; имала је кола, коње, слуге, слушкиње. Била је лепа, врло лепа и све то прође; сад је била другарица Емилијина а може бити још нижа од ње. Стално употребљавана за спиритизам није имала више ни тренутак свстао. Газдарица ове куће, која јој је набављала и одело, јер Каролина није имала више ни дронка, морала ју је надзиравати као млеко на ватри, да не прода њене ствари; сто пута се је водила у стан голу као црва и потпуно пијану. Такав је жалостан живот ових бића, која готово сва имају у животу један тренутак кад су богати; пошто су раскошно расула новац она су сад жудно погледала и на касарнски тајин и укус који се некад наслађивао финим јестивом сад се задовољавао гревским кромпирима. Тој су врсти племића припадале ове девојке које су усрећивале, раднике, носаче и сакације. Издржавајући се од расипања ових радних људи, оне, кад их не црпе какав учитељ борења, какав трчилажа или неки улични певач, издржавају краљивце или, у најмању руку, оне им олакшавају издржавање затвора или их помажу за време мртве сезоне.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

О деци. М. Bodeux у својој студији између осталог навео је и ово: ванбрачна деца престављају знатан коефицијенат младежи која врши кривична дела. То је сасвим појмљиво. Храњена често млеком

злоговарним, рођена у средини где су страсти владале, без упута и надзора у животу, скитају и кроћу се као залутале звезде. Услед рђавог васпитања, које добију, ванбрачна деца постају, чешће него ли остала деца, опасна по друштво, а с друге стране и сама су изложена нарочитим злим последицама. Њихов криминалитет достиже 9 и 11 од сто целокупног броја у место да је 7 од сто...Primeћује се, да је морална дегенерација већа код ванбрачне деце него код деце брачне. У Берлину, међу особама од два најест до двадесет година има 200 осуђеника на 1444 детета брачна, а 159 осуђеника на 850 деце ванбрачне. Поврат ванбрачних представља 2,62, а брачних 1,77. У нижим дрштвеним редовима, ванбрачна деца се не упућују на морал. Искушења великих вароши немају према себи уставе. Ванбрачни, један пут осуђен, тешко се поправља и постаје по несрећи понова кривац... — Треба понављати следеће: ванбрачна деца су често рођења под жалосним околностима. Носе кадкад у себи последице алкохолизма и разврата. Немају огњишта или им је кућа бедна. По закону су без оца и мајке. Упућена су на скитњу улицама. Намењено им је, да постану непослушници и кривци. Зашто тим јадним бићима, који нису одговорни за грехе оних, који су их створили, не би друштво дало без икаквог одлагања једног татора из какве установе за доброчинство. Овај татор позвао би мајку ради давања изјаве за утврђивање материнства детету. Тај татор поучио би мајку о правима, која би она и дете могли имати према оцу детињем. Вршио би права детиња. Дакле, ступајући у живот, то сириото биће би нашло заштитника и браиноца, а не би било остављено на милост и немилост случајних прилика у животу. Тако, татор би се бринуо за чување детета, за васпитање, школовање, упућивање на самостални живот; спроводио би кроз живот дете, и одстрањивао би га од пута лености, мрака, просјачења и порока. Ако ово таторство буде остварено, ко не би сагледао добра дејства његова!

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

* * *

Ради расветлења питања, која су тако рећи на дневном реду, и ради олакшице, да полициске и општинске власти као и грађани врше правилно своју дужност, — чинимо следеће објашњење по питању о одласку Срба у иностранство на рад. Приближава се време, када обично сваке године маса радника, већином пољопривредних радника, оставља Србију и одлази у иностранство ради надничења. На овај се начин обично износи из земље готово најбоља радна снага, која одлази у иностранство, да тамо, не под сувише повољним условима, спечали коју пару. Сваки који одлази у печалбу сматра, да ће доста новаца моћи уштедети и понети собом, кад се кући буде враћао. Међутим, по правилу, готово сваки се каје

што је напустио своју Домовину и што је у иностранство одлазио да прода своју радну снагу. У иностранству се за релативно мале новац ради тежак посао, а уз то долазе и друге незгоде. Поједини послодавци шта више и не исплаћују како треба своје раднике и користе се њиховим страначким положајем, незнањем језика и немањем заштите. Зарада већином не износи више од тридесет динара месечно, а уз то иде и храна, која се може назвати бедном. Радници при повратку кућама толико су се пута жалили на ту храну као и на многе друге ствари. Радници се у иностранству често излажу разним неприликама како од послодавца тако и од посредника (драгомана), који их врбују за рад и одводе на страну. Неки пут те неприлике долазе и стицајем околности; тако, радници, које мобилизација затече у иностранству, треба да се врате у домовину, али послодавци им то, разуме се, спречавају и одричу, да им исплате зараду. Све то погоршава положај радника.

Све док у земљи има довољно рада за свакога, не треба ићи у туђ свет на рад, јер услови под којима се ради у иностранству нису са свим завидни. Полициске и општинске власти треба о томе да даду обавештења радном свету.

Данас пак код нас нису редовне прилике. Наши грађани најбоље снаге сви су сад под заставом и они по томе не могу ни одлазити из земље. На домовима остало је недораслих младића и стараца. Посредници за набавку радне снаге за иностранство, у оскудици бољих радника, свакако ће се задовољити и недораслим младићима и старцима, па ће гледати да њих одведу у свет на рад. Међу тим потребно је, да та радна снага остане у земљи у замену оне снаге радне, која је на граници; потребно је поља обрадити, у јесен усеве збрати и преко целе године пољопривредне и друге послове обављати, како се ни у чему не би осетила оскудица. — С тога и младићи испод осамнајесте године живота и старци, који су прешли године последње одбране, треба да буду свесни своје дужности према Отаџбини, и да, нарочито у данашњим временима, њој послуже, не остављајући своје домове, кад им је, шта више, и без стварног циља одлазак њихов у иностранство у печалбу.

Највећи број наших пољопривредних радника сваке године је прелазило у Румунију у печалбу. — Те наше раднике готово увек прати као драгоман по која личност, којој су познате прилике и румунски језик. Она узима на се, да нађе посла радницима, и у њихово име закључује уговоре за рад са појединим послодавцима имања. Међу тим ти драгомени, да би што више користе за себе исарили на рачун послодавца и самих радника, често чине многе злоупотребе и тиме задају посла и нашим и румунским властима; тако они наговарају раднике, у чије су име закључили уговор, да у невреме напустију посао, само ако дотични послодавац не буде пристао да задовољи њихове жеље, и заједно са својом дружином иду даље, да се са дру-

гима погоде; тим људима ништа не смета да за време једне пољске сезоне погоде своју дружину код неколико разних господара, а да нигде не остану, да одслуже погођено време; по некад опет ти исти драгомени однесу зараду своје дружине и по том је остављају, да се у туђем свету, међу људима чији језик не зна, мучи и пати. Услед таквих поступака ових људи, наше и румунске власти, на жалбу час општењих радника час преварених поседника имања, отварају један тежак посао трагајући за кривцем, који је за то време променио већ неколико места. Да би се спречиле злоупотребе поверења, које врше ови драгомени, ваља обраћати већу пажњу на личности, које буду као драгомени водили наше раднике у Румунију; тада ће се стати на пут честим злоупотребима, које се чине на штету наших радника и румунских поседника. У Румунију су прелазили наши радници највише из округа крајинског, тимочког, пиротског, нишког и врањског, верујући обманама драгомана, да ће се у Румунији радити под много и много повољнијим условима, него што су услови и дневнице по другим крајевима Србије, где су радници потребни.

У циљу заштите наших радника, Министар Унутрашњих Дела на основу § 7. и 27. тачка 1. Устројства Централне Државне Управе прописао је 15 јануара 1908. године под П.М 19928./07. Правила за раднике, који полазе у Румунију ради надничења.

По тим правилима: — Нико, ко нема писмена дозвољења од надлежне полициске власти, не може врбовати раднике за иностранство. Ове дозволе издају полициске власти само онима, за које знају: да су поштони, честити и поуздани људи; који својим имаовним стањем дају довољно гаранције, да неће чинити никакве злоупотребе и преваре, и који се обавезу, да ће за свакога радника, кога буду повели у Румунију, положити месној полициској власти по двадесет динара у депозит на име трошкова око њиховог евентуалног ратрирања. — Врбовање радника дозвољава се само оном драгоману, који пород напред поменути дозволе покаже и у препису преда свакој полициској власти, у чијем реону врбује раднике, одобрење румунске власти издано дотичном послодавцу за улазак у Румунију оноликог броја радника, колико их драгоман за тог послодавца жели одвести из Србије у Румунију. (У Румунији пак постоје прописи: да ће се допустити улазак у Румунију само тада, кад сваки радник има уредну путну исправу, и кад поседник, закупац, подузетник, има писмено одобрење румунског министарства унутрашњих дела, да може извесан број страних радника довести). — На основу докумената изложених дужни су драгоман и радници закључити између себе уговор, који се потврђује код полициске власти, а у коме се поред њихових погодаба уноси: име и презиме и место одакле је сваки радник, који уговор са драгоманом закључује, и приставак драгомана и радника, да наше По-

сланство у Букурешту може на рачун депоноване суме повратити раденике у Србију (рапатрирати) на случај, ако би се раденик нашао приморан напустити посао и вратити се у Отаџбину. Полицијска власт у потврди уговора назначава, колику је суму драгоман депоновао за те раденике и под којим је бројем књиге унесена у депозитну касу. Док се не положи потребан депозит, уговор се не потврђује. — Препис писмене дозволе румунске власти полицијска власт заједно са закљученим уговором између драгомана и раденика чува ради могућног спора између њих кад се булу вратили у Србију, а уговор у препису шаље нашем Посланству у Румунији ради његове употребе. — Сваки раденик мора бити снабдевен засебним уредним заграничним пасошем, у коме ће се све прописне рубрике правилно попуњити на српском и француском језику. — Пограничне власти дужне су, поред прегледа пасоша, да се увере и из уговора закљученог између драгомана и раденика да границу прелазе само они раденици, који су означени у уговору. — Драгоман не сме повести већи број раденика, нити полицијска власт сме потврдити уговор на већи број раденика, него што гласи писмено одобрење румунске власти, издано послодавцу за набављање раденика са стране. Ради контролисања овога полицијска власт мора при потврди уговора назначити на писмену румунске власти, колики је број раденика по том писмену набављен и с њима уговор закључен. — Драгоман је дужан увек имати при себи писмену дозволу румунске власти и уговор закључен са раденицима и потврђен од полицијске власти. Без тих исправа не допушта се одвођење раденика преко границе без обзира на путне исправе. — Кад прође време повратку раденика у Србију, полицијска власт враћа драгоману депоновану суму, ако јој преда писмено нашег Посланства у Букурешту, да за његове људе и за њега није учињен никакав издатак. Иначе се депозит чува ради накнаде трошкова Посланству ако их је учинило за драгомана или његове раднике.

Наше власти треба да обрађају довољно пажње и на то, да прописи о олласку раденика у иностранство не буду изиграни. Неки драгомени удесе са раденицима, као да раденици не путују са драгоменима, већ као да раденици појединачно одлазе на страну без икаквог претходног споразума и уговора. Овакве треба изналазити, за неисправности кажњавати и у опште не дозвољавати, да се прописи не поштују.

Али сматрамо, да и нема потребе, да се данас примењују ова Правила, јер верујемо, да Срби и неће штети у овим временима одлазити на страну ради продаје радне снаге.

Сем тога радни свет, не знајући све последице од својих поступака, одлази и преко мора, у Америку, исељава се, а напушта плодне и необрађене пределе своје Домовине и разноврне послове, који траже руку у непосредној његовој близини; иде у туђину и туђину, а оставља огњиште и браћу своју.

Увек треба да су нам пред очи оне жалбе и оне жалосне слике, које нам причају раденици кад се из печалбе кући враћају са утрошеном радном снагом, са оронутим здрављем, и са празним торбама својим, тражећи често пута милост, да би се могли дохватити прага дома свога.

У данашњим приликама нарочито, сваки код нас треба да је свесан своје дужности: радну снагу употребити у земљи својој. Све што се Србином зове, и у старим и у новим границама, и све што српски осећа, треба да легне на своју дужност и да рад искористи на добро средине своје, делећи са њоме и зло и добро. Војник је данас на својој дужности; младић испод 18. године живота и старац треба да одмену војника у дужностима свакодневног живота и да помогну, да привредни живот народа тече како треба.

Б.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

На оцену о надлежности власти за доношење решења по жалби утиче оно што је у жалби назначено као и величина таксе утиснуте на жалби:

1. Општина нишка путем експропријације а на основу одлука општинског суда и општинског одбора уступила је М-ићу из Ниша извесно општинско земљиште од 134 метара квадратних, за које је општина, према комисијској оцени примила 134 динара на име процеоње вредности, па је имање уручила тако, да исто сада ужива М-ић као савесан држалац по § 200. грађанског закона. После овог уступања јавио се општинском суду С-ић и тражио да се њему уступи ово имање, наводећи, да он има право откупа овога земљишта, пошто се исто граничи са његовим имањем. С-ић је понудио новац за откуп по напред поменутој процени. Али суд општине нишке оценио је, да не може С-ићу уступити ово општинско земљиште са разлога што га је раније већ уступио М-ићу, и да С-ић не може без грађанске парнице доћи до јачег права за откуп овога земљишта, а да му је успех парнице сумњив према § 670. грађанског закона и законодавном решењу В.Н. 513. од 14. маја 1847. године, — па је с тога према изложеноме стању ствари донео решење, да молиоцу С-ићу по његовој молби не може дати икаквог задовољења. — С-ић је изјавио жалбу противу овог решења општинског суда, и начелство округа нишког решењем својим одбрило је ожалбено решење општинског суда као на закону основано, а своју одлуку је засновало на члану 11. закона о уређењу округа и срезова. — Незадовољан овим одлукама С-ић је изјавио жалбу противу поменутог решења начелства округа нишког; жалбу је снабдео са два динара таксе и упутио Министру Унутрашњих дела а предао је пошти за начелство округа нишког. — Начелство окружно је жалбу са ожалбеним ре-

шенијем и односним актима послало на расмотрење и решење Државном Савету, сматрајући, да је Државни Савет надлежан за расматрање ожалбеног решења на основу прописа из закона о општинама. — Државни Савет пак одлуком својом бр. 11956./12. вратио је начелству округа нишког нерасмотрена акта овога предмета, пошто је Савет нашао, да је овај предмет погрешно упућен Државном Савету, јер, кад је жалитељ жалбу изјавио Министру Унутрашњих дела и прописну таксу платио, онда је начелство било дужно предмет да пошаље Министру Унутрашњих дела, како би му он у смислу члана 27. Устава могао издати формално решење.

2. Одбор општине лужанске по предмету наплате дућанске аренде од среског дућанције В-ића донео је решење своје и исто у смислу члана 85. закона о општинама доставио на расмотрење начелнику среза моравског округа нишког као надзорној власти према члану 142. закона о општинама. — Начелник срески на основу члана 152. закона о општинама задржао је од извршења ову одборску одлуку по званичној дужности, наставши, да је иста противна закону. — Заинтересовани В-ић, незадовољан овим решењем надзорне власти, изјавио је на исто жалбу. Жалбу је упутио истом начелнику среза моравског, а предао је пошти на повратни реџепис на адресу среског начелника; на жалби је утиснуо таксу од два динара, и молио, да се поново узме у оцену овај предмет и друга одлука донесе. — Срески начелник је жалбу са овима актима послао Државном Савету на расмотрење и решење, али Државни Савет је одлуком својом под бр. 6397. од 23. фебруара ове године вратио нерасмотрена акта овог предмета, сматрајући, да жалба, која је спроведена Савету, није намењена Савету, што се види из њене садржине а и из таксе, која се налази утиснута на жалби.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Лазар Томо Савића, родом из Пећи, одговара за дело убиства без предумишљаја, казнимо по § 156. крив. закона.

Лазар је у време извршења кривиче живио у Сијарини и Медвеђи, среза јабланичког, округа врањског, стар је 22 год., стага средњег, лица округла, носа обична, очи граорасте, косе и обрве црних, уста обична, чело широко.

Акт лесковачког првостепеног суда Бр. 2227.

Михаило Вукашиновић, осуђеник београдског казниног завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Мислођина, среза посавског, округа београдског, стар 29 година, висока раста, угасито-црних очију, косе црне, бркова риђих; од особених знакова има: на долактици леве руке белегу од опекотине неправилна

облика, величине 11/6·5 см. за 5 см. испод превоја лакта, страна спољна; на грљану белегу од опекотине неправилна облика, величине 6⁵/₃ см.; на левом образу брадавицу величине кукурузног зрна; младеж величине сочива за

Рођен је у Билаху, (кантон цирихки), стар 34 год. раста средњег, косе смеђе, обрве смеђе ниске, очију плавих, браде и бркова риђих, носа правилна, чела висока, зуби предњи добри, боје лица тамна, лице дугуљасто, корпуленција

— 36,265 — 36.382 — 41651 до 41653 — 51918.

10.000 крона 4⁰/₀ ренте вараша Беча 1902.; 10. папира од 500. № 23 серија 6, 515, № 15, сарија 6729 — № 15 до 18 и 25 до 28 серија

5·5 изнад средини десне клучне кости и брадавицу величине кукурузног зрна за 9 см. испод 7-ог обртва и за 5 с. десно од кичме.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 882.

Антоније Мијатовић, зв. «Млађи» осуђеник београд. казненог завода, чију слику износимо, побеглао је,

Родом је из Нови-Бановца у Срему, стар 26 година, висока раста, угасито жуто зелених очију, косе и бркова плавих.

средња, ход прав.

У моменту одласка имао је црно одело, врекапут изношен од браун шине-а, кошуљу белу са поручићима на грудима, оковратник прав, дупли, машина црна.

Говори немачки и француски.

Од вредећих папира однео је:

25. акција Comptoir d' Escompte № 27,172 — 27,182 до 189 — 27,199 до 206 — 29165 до 169 — 24360 — 21533 до 534.

25. акција Union Financière № 9476 до 500.

Рапије је живео у Београду, а по занимању је зидар.

Акт Управи београдског казненог завода Бр. 858.

Готхард Шибли, банкарски чиновник, чију слику износимо, проневерио је самосталној католичкој цркви у Женеви 100.000 динара на је побеглао,

30. акција Banque Fédérale № 60,043 до 52 — 60618 до 632 — 60729 до 733.

10. облигација банке за Entreprises électriques од 1.000 дин. № 32859 до 868. (емисија 1912. серија F.)

20. облигација Franco-Suisse électrique № 38887 до 38,890 и 38903 до 38912.

20. облигација Société Financière Franco-Suisse № 1.450 — 17.550 до 17561 — 25.325

Готхард Шибли

7549 и један папир од 5000 крона № 3 серија 12,262.

10. облигација кантона Grison 1912 4⁰/₀; 10 папира од 1000. дин. № 36.093 до 102.

Акт Антропометријско-Полицијског Одељења Бр. 328.

ТРАЖИ СЕ

Драгутина сина Божица Н. Станојевића из Врбе нестало је пре десет дана.

Стар је 15 год., раста средњег, у опште смеђ, кад говори по мало шушка и на длану леве руке испод палца има белегу од посетине.

Депеша начелника среза беличког Бр. 1669.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Милутицу Ђорђевићу из Породина два вола; један је длаке црне, буласт, стар 6 год., други длаке зеленомрке, стар 5 год.

Депеша начелника среза моравског округа нишког Бр. 2760.

Непознати лопови украли су Сави Купићу, из Породина једну кобилу, длаке доратасте, стара 2¹/₂ год. без жига и роваша.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 2389.

УХВАЋЕН

Плија Пивковић «Стојадиновић» осуђеник пожаревач. казненог завода, чију смо потерницу са сликом изнели у броју 10. «Полиц. Гласника» за 1911 год.

Депеша Управе пожарев. казненог завода Бр. 433.